

Inuuinni Aqqusaqtara Innuhikma Ingilgavalianinga

MAKPIGAK 2

Una Illikut
Ingilgatjutigiyaga

ᓄᑦᑐᓘᓐ

PAUKTUUTIT

INUIT WOMEN OF CANADA
ᐃᓄᒃ የጀᔾ ንᓇ

Ukkua ikkayutauniaktuq ilaliutihimayuk malruk makpigak.

MAKPIGAK 1 tuhaktitjutauyuq anniaqutauyunik, tatvalu

MAKPIGAK 2 tiitiraqviginagialik tiitiraqhaq illikut ilvit qanuq
anniaqutiqqaqtiiatluttit atturhimayaqnik.

*“Tamaita hapkua nuttaqatqa,
uiggalu, annirhimayut
ikpigiyaqarhuttik puvamkut
anniaqutiqaligama. Una tainnia
anniaqutauyuq kapiagiyauyuq
tammainit inuknit. Kapiannaktuq
tuhagaffukhugulunnit
anniakutiqalingungnarhiyuq.”*

Canadian
Cancer
Society

Una havariyauyuq ikkayuqattigirhuttik ukkua Pauktuutit Inuit Aknait Kanatami tatvalu
ukkua Kanatami Anniakutiqaqtuniq Timmiuyut Ikkayuqtaupiarhuttik tatvanga
Jaguar Land Rover Canada-kunit.

Illuliit

Una illikut naunaipkuttiqa piyunautirhaptinnik	2
Una illiituriyahimayuq anniaqtauyuq	3
Appikutirhait ukkua innutiarutikhamnik.	4
Hapkua ikkayuqtigiyatka	8
Illuliqangittut tittiraqhat innuhikma ingilgatjuta	13-24

**Tunnuani haffuma makpikap, takkunaktut
hapkua illuliqangittut tittiraqhat.
Attuqqattaklugit tittiraqvigilugit ajikutaitnik
tittiqanik pihimayaqni hapkuninga.**

- Una mammihautingma parnaiyautirha
- Hapkua uppautivlunga takkurhigiaqtuttiqa
- Tittiraqhimagut havautiitka
- Tatqirhiutiit naunaipkutait

Hamna tuhaktiitjutauyuq ihuarhaktauhimayuq tatvanga Kanatami Anniakutiqaqtuniq Timmiuyut makpiraliuqtannit. Uqqaqatigivaklugit hapkua ayungittut munarhiuyut ihumaliuliktinattit hapkuninga anniakutivit pitjutaitnik.

Innuhikma Ingilgavalianinga

Una makpiraq tittiraqvikhaqaqtuq illikut unipkagumaguvit atturhimayaknik.

Uvamnik illikut naunaipkutirhatqa piyunnautirhamnik

Hapkua piyunnautirhattit tammatkiumayut Inuit pihimayagiaqtaqtit. Hamna tittiraqhimagayut ihumarhutikhattit ikayutauyungnaktut uqqautigilugit munnaktautjutirhattit mammiyautirhattitlu.

Uvanga piyunnautiqaqtunga appiriguma piyumayamnik.

Uvanga piyunnautiqaqtunga qingihimalugit hapkua ikkayutirhat ihuagingitkupkit.

Uvanga piyunnautiqaqtunga ihumarhutigiyaga allangurumagupku.

Uvanga piyunnautiqaqtunga ihumagiyatka uqqautigilugit, nammagiyaupata ihuigiyaupatalunin.

Uvanga piyunnautiqaqtunga ihumarhuqlunga uvamnik ikkayutirhamnik.

Uvanga piyunnautiqaqtunga uqqalaqataqlunga iligahukhimaитumik.

Uvanga piyunnautiqaqtunga irhiyaqaguma uvalunin kapiahutiqaquma.

Uvanga piyunnautiqaqtunga ammirinahuaklugit hapkua ihumarhutigiyatka.

Uvanga piyunnautiqaqtunga uvamnik naruhuqhimaitumik pittiaktauyumavlungal.

Uvanga piyunnautiqaqtunga alliahuqahuaklunga.

Uvanga piyunnautiqaqtunga iiqutjauyumananga allaniit.

Uvanga piyunnautiqaqtunga niriugilugit hapkua kittut ikkayuqtirhatka uvalunin uqqaliktuqtirhamnik.

Uvanga piyunnautiqaqtunga tatva appikutiqaqlunga kiuyauqataqlungal uqqauhiga attuqlugu.

Uvanga piyunnautiqaqtunga uqqaqlunga tatva uppalungairhimangitunga taja.

Uvanga piyunnautiqaqtunga turhiutigilugit hapkua tittiqaq ajikutaitnik attiliurhimayama.

Uvanga piyunnautiqaqtunga takkulugit hapkua anniaqutima naunaipkutaitnik.

Una anniaqtauyumik Nalvakvihimayuq

Uvani (UBLUANI),

uma munarhingma/taakima uqqautihimayanga tatva
nalvakvihimaliktunga haffuminga:

Una immattut ikpigitjutigiyara:

Innuhikma Ingilgavalianinga

Appikutirhatka munnaktigiyangma kiutjutirhaitnik

Namaktuq ammihunik appiruttiqhaqaqniguvit anniaqtauyumik nalvakviuhimaliguvit. Kiuyaatiakluni appikutigiyaknik piunnr-haungmat. Hapkua kiutjutauhimayut ikkayutigiyungnaktattit ihumarhutikhanik nakkuattut.

Ikkayutauyungnaktuq tatva parnairhimayagiqhimaluni tittiraqhi-mayugit appirhutikhattit narhaktakhaknik uppautivirhaknut takkurhigiaktuguvit. Tatva tittiraqhaqqaqtuq tatvani makpiraqmi tittiraqvikhamik appikutikhanik. Appiriyungnakmiyattit hapkua munnaktigiyattit ikkayurumakpata appiquttigiyarhannik.

Hapkua **ikkayutauyungnaktut** qanuq parnaiyautiginahuaklugit uppautittinattit taaktigiyaknut munnarhinutlu:

- Parnaiyarhimaligut hapkua hivunirhami appikutirhattit. Ikkayutauniakmata naunaitiarhimallugit appirhutikhattit.
- Tittiraqhimalugit hapkua appikutirhattit uvani makpiraqmi. Ikkayutiginiagangni puigurhimaitungik appikutirhattit tatvani anniavikmi uppautihimattitluttit.
- Kappiahuqtaililuttit allanik nuttanik appikutirhaqaguvit tatvani uppautihimattitluttit anniavikmi.
- Narhaqahigilugu kina illaruligiyat uvalunin illannat ikkayuqtirhaqnik. Ikkayugungnaktutauq appirhuqqatakkluttik uvalunin tittiraqungnaktut appirhuttikhanik.
- Ayunnangitpat, tittiraqhimalugit hapkua kiutjutauhimayut appikutigiyattit taimatut ihivgiugiaqaqnigungni kakugu nallukhautiqaguvit.
- Appigivaklugit hapkua munnarhiit tittiraqqattaklugit nallunaktut tainniit.

- naunaiyakvigilugit ukkua munnarhiuyut hapkua kiutjutigihimayattit nakkuanarhimayut.
- Appigivaklugit hapkua munnarhiit qanuq tuhavigiyungnaqigit angilgarhimaliktiitluttit appikutirhaqaqniguvit kiuyaunagikiakni appikutigiyaqnik.
- Appikutirhaqaqniguvit angilgarhimaliktiitluttit appiriuyngnaktattit hapkua munnarhiuyut nunaliiitni.

Itqumayagiaqaqtuttit piyunnautiqaqtuttit hapkuninga appikutigiyaknik kiuyaayagiaqaqtut anniaqtauyunnik uvalu mammihautirhavit parnayautaitnik.

Tatva attani hapkua **uktuttauyut appikutirhat** ihumarutigilugit. Tittiraqlugit allangik appikutirhaqaqniguvit tittiraqvikhampi attani.

- Qanuritumik anniaqutimik nalvakviuyunga?
- Qanuq kimilguqtauniaqinga hamna anniaqtauyutq hiamatjagungnakhiqpat qangirhiyumagama? Qaqqugu naunaiktauniaqat?
- Hunauvat hapkua puvihimayut immarhimayut tatvalu qanuriliuqtuvat? Nalliat hapkua puvihimayut immarhimayut ingattarutauniaqqat anniaqtauyumiit?
- tatva mammitautirhaqaqa hamna anniaqqutauyuq?
- Nanni mammihaktittauniaqinga? Tatva mammihaktittautilunga anniakvikmiitagiaqaqtunga?
- tatva ihumaliugiaqaqinga qilaminnuak mammihautirhamnik, uvalunin ihumarhugungnaktunga tuhakpaligumavlunga?
- Hamna ihumarhutikhak angivalaaktuq. Qanuq allaniit tuhaktittauyungnaktunga?
- Hamna timmimni anniaqtauyuq uttiffakniaka mammihaktautarhimaliktiitlunga?
- Qanuq uqqaqatigiyungnaktatka hapkua ajikutani anniaqutiq-qarhimayut? Tatva ikkayuqtiuyunnik katimayiqaqqa illauvirhamnik uvalunin ikkayuqvirhaqqaqna nanilikak?

Innuhikma Ingilgavalianinga

- Nakkit tuhaktittauffagungnaqinga haffuminga anniaqtauyumik?
- Kinauniaqqat hapkua munnaktirhatka, tatvalu qanuq hapkua ikkayugahuaqtut havaqaqqat?
- Una ikkayuqtiginiaqtaga (nalliak aippaga, angayuqqaga uvalunin illannaga) piqqatiginniaktatqa mammihakttautilunga?

Appiutika

Innuhikma Ingilgavalianinga

Hapkua ikkayuqtigiyatqa

Hamna tittiraq ikkayutiginiaktat naunaipkutigilugu hapkuninga qinnaungmangat Inuit takkukatarhimayattit anniaqtutiqaqtiitluttit mammihakhuttit.

Hapkua illatka illannakalu ikkayuqtigiyatka:

ATTIA:

NAUNAIKPUTA TUHAKTITTIVRHATA:

Hapkua munnaktigiyatka attit illaliutihimayut:

Niqqinik uqqautjiyuuyuq

Una niqqinik uqqautjuyiuyuq illihaiyiuyuq illingnik nirutiaquttikhaknik tatvalu ikkayuqtiuyuq ayurhaligainguvit niryumangitgangavit ikpigiyaqqaqtiitluttit anniaqtauyumik mammihagahuaktiitluttit.

UNA NIQQINIK UQQAUTJIYIUYUQ:

NAUNAIPKUTA TUHAKTITTIVIRHATA:

UQQAUTTIRHAT:

.....
.....

Nunaliitni munarhiuyuq

Una nunaliitni munarhiuyuq munaqtieuqqatarhuni piuirhauyuq ikkayuqtiuqqatauvluni aulakutittinagu, tatvalu anniaqtauyumik mammihaktittautiitluttit uvalu mammiharhimalikiitluttit.

UNA MUNARHIGIYAGA:

NAUNAIPKUTA TUHAKTITTIVIRHATA:

UQQAUTTIRHAT:

.....
.....

Taaktigiyaga

Una taaktigiyaga munaqtieuqqatarhuni piuirhauyuq ikkayuqtiuqqatauvluni aulakutittinagu, tatvalu anniaqtauyumik mammihaktittautiitluttit uvalu mammiharhimalikiitluttit.

UNA TAAKTIGIYAGA:

NAUNAIPKUTA TUHAKTITTIVIRHATA:

UQQAUTTIRHAT:

.....
.....

Innuhikma Ingilgavalianinga

Nummiktigiyiuyuq

Una nummiktiriyiuyuq uqqarunaqtuq uqqauhiqnik tatvalu uqqauhianik uma taaktigiyaviit. Ukkua uqqaqtuvluttiq ummiktirivaktut tuhaktiitiqatarhuttiq avatingnut illingnit ikkayuqtigyaqnutlu tammakirahuakhugit hapkua tuhaktarhattit.

UNA NUMMIKTIGIYIUYUQ:

NAUNAIKPUTA TUHAKTITTIVIRHATA:

UQQAUTTIRHAT:

Anniaquttiqaqtut munaqtuluaktuq

Una anniaquttiqaqtut munaqtuluaktuq ihuarhaivaktuq ikkayutirhaknik, ivalunin timmiviit, innuhiqqit ivalu ihagiagiyaqniqlunin.

UNA ANNIAQUTTIQAQTUT MUNAQTIULUAKTUQ:

NAUNAIKPUTA TUHAKTITTIVIRHATA:

UQQAUTTIRHAT:

Taaktigiluaqtaat anniaquttiqaqtut

Una taakti kimilruqtuluuarhuni tatvalu anniaquttauyuniq piiktittina-huaqtuvluni atturhugit allatqit havauttit, tatvalu ikkayuqparhuni iiviangingmigut aknait anniaqutaitniq ivalunin ikkayuquyaugangami.

UNA TAAKTIULUAQTUQ ANNIAQUTTIQAQTUNNIQ IKKAYUQTIUVLUNI:

NAUNAIKPUTA TUHAKTITTIVIRHATA:

UQQAUTTIRHAT:

Uuttknaktuliqqiyuvluni taaktiuluaqtuq

Una taaktiuyuq illihatiarhimayuq mammihautirhaitniq anniaqtauyut atturhugit hapkua uuttknaktut uvinnikmut anniaqutip nayugangni. Hamna ikkayutigiyungnaktat ihuarhautirhaknut mammihakvirhavit parnaiyautaitnik.

UNA UUTTIKNAKTULIQQIYUVLUNI TAAKTIULUAQ TUQ:

.....

NAUNAIPKUTA TUHAKTITTIVIRHATA:

UQQAUTTIRHAT:

Pillaktiuvluni taakti

Una taakti ahivaivaktuq uuviniup kangani timmiviit illuliitnik uvalunin timmivit napluannik pillagiaqaqnigumi.

UNA PILLAKTIUVLUNI TAAKTI:

NAUNAIPKUTA TUHAKTITTIVIRHATA:

UQQAUTTIRHAT:

TITTIRAQTAUHIMAYUT:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Innuhikma Ingilgavalianinga

Hapkua allat munnaqtigqattatka attiit:

ATTIA:

NAUNAIKPUTA TUHAKTITTIVIRHATA:

Hapkua unnipkaktaviit tittiraqhima mayattit inniqata, takkuniaktattit hapkua tittiraqhima ittut tittiraqhat. Attuinagialgit hivuliutilugit ajikuhiurutigilugit amigairahuaklugit ihagiattinggaqni.

- Hamna mammihautirhama parnaiyautirhat
- Uppautivirhattit takkurhuriaqtuqvikhattit
- tittiraqlugit hapkua havautiit uqtattit
- Tatqirhiutiit naunaipkutaita tittiraqhimalugit

Innuhikma Ingilgavalianinga

Innuhikma Ingilgavalianinga

Innuhikma Ingilgavalianinga

Innuhikma Ingilgavalianinga

Innuhikma Ingilgavalianinga

Innuhikma Ingilgavalianinga

*“Tatva ihumagiyagiaqqaqtavut
hapkua qayangnaqtut
anniaqutauvaktut ukkiuqittiitlutta.
Tatva illiitpaliktittiyagiaqqaqtavut
hapkua kinguvarhavut tatva hamna
timmivut munagittiariaqqaqtavut,
ihumagittiagahuaklugit hapkua
innutiarutikhavut, hapkuangungittunik
anniknaktunnik.”*

www.pauktuutit.ca